

Domoznanski mozaik – Portreti (ne)znanih Brežičanov

Franc Butara

6. januar 1920 (Cerklje ob Krki) – 19. november 1967 (Brežice)

Franc Butara, portret, 1962.

(Osebni arhiv J. Stajić)

Rodil se je mami Ani, roj. Dušak, in očetu Francu Butari. Osnovno šolo je obiskoval v Cerkljah ob Krki, meščansko šolo v Brežicah, kmetijsko šolo pa je končal na Grmu.

V narodnoosvobodilno gibanje se je Franc vključil oktobra 1941, v partizane pa je odšel aprila 1942. V Gorjanskem partizanskem bataljonu je bil vodnik, nato obveščevalec bataljona.

Znak zveze borcev NOB.

Foto: Tomaž Teropšič, 2024. (Osebni arhiv J. Stajič)

Decembra 1942 je postal ujetnik italijanske vojske. Najprej je bil mučen, nato pa obsojen na dosmrtno ječo. Do avgusta 1944 je bil zaprt v zaporih v Alessandriji in Trstu, nato pa v nemškem koncentracijskem taborišču Dachau in kasneje v podružnici Leitmeritz, kjer je v začetku maja 1945 dočkal osvoboditev. V slednjem uničevalnem taborišču je delal v kamnolomu v nečloveških razmerah.

V Slovenijo se je vrnil konec maja in se takoj zaposlil v Ljudski milici. Postal je prvi komandir Postaje ljudske milice v Cerkljah in kmalu zatem prvi komandir v Brežicah. V letu 1947 je bil komandir Postaje ljudske milice v Krškem. Nato je odšel v gospodarstvo in vodil nekaj podjetij. Leta 1956 se je zaposlil v Kmetijski zadrugi Brežice, ki se je kasneje preimenovala v Agrario Brežice. Tu je bil vodja oddelka lahke in težke strojne mehanizacije vse do prerane smrti 19. novembra 1967. Umrl je v Bolnišnici Brežice.

Franc Butara. Foto portret v uniformi pripadnika Ljudske milice, 1946.

(Osebni arhiv J. Stajić)

O dogodkih iz partizanskih časov in uničevalnih taborišč ni želel govoriti, saj so bili spomni še vedno preveč boleči. V času Informbiroja (1948–1955) je bil zaprt, a ker ni bilo nobenih dokazov zoper njega, je bil po dveh mesecih izpuščen. Od takrat dalje ni želel več biti član Komunistične partije Slovenije in je iz nje izstopil. Vrednote partizanskega boja pa so bile v njegovem srcu in jih je izpričeval na vsakem koraku.

Članska izkaznica Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije.

Foto: Tomaž Teropšič, 2024. (Osebni arhiv J. Stajič)

Decembra 1946 se je v Krškem poročil z Zlato Lovše iz Krške vasi. Leta 1951 sta posvojila Jožico Erpič. Žena Zlata je bila po vojni vodja Reševalne postaje, nato računovodkinja v Zdravstvenem domu Brežice ter do upokojitve vodja računovodstva v Termah Čatež. Bila je družbeno aktivna in delovala v več društvih. Bila je ustanoviteljica in dolgoletna predsednica Društva finančno-računovodskih delavcev Brežice. Dejavna je bila še v organih zveze in tako postala častna članica Zveze finančno-računovodskih delavcev Slovenije.

FEDERATIVNA LJUDSKA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA
LJUDSKA REPUBLIKA SLOVENIJA

Okrožje _____, okraj **K R Š K O**

LO _____

Izpisek iz poročne matične knjige

St. knjige, stran in zaporedna št.		Krško, 1946. A. 591.	
Kraj, dan, mesec in leto sklenitve zakona		Krško, 23./triindvajseti/december 1946.	
		žena	neveste
Rodbinsko in rojstno ime		Butara Franc,	Levše Zlata
Prejšnje zakonsko stanje		samski	samska
Dan, mesec in leto rojstva		6.I.1920.	1.VI.1922.
Kraj rojstva (okraj, okrožje)		Cerklje ob Krki	Krška vas/Cerklje
		Krško	Krško
Državljanstvo	Narodnost	FLRJ	Slovenec
		FLRJ	Slovenka
Poklic		komandir NM	uradnica
		Krško	Brežice
Prebivališče (okraj, okrožje)		Krško	Krško
Rodbinsko in rojstno ime staršev in rojstni podatki		očeta Franc Butara	pek. Jožef Levše
		matere Ana Dušak	Terezija Erjavec
Rodbinsko in rojstno ime	prič pri sklenitvi zakona	1.	Adamič Jožef, uradnik, Maribor, Trg Svobode
		2.	Novak Franc, posestnik, Brežice
	in prebivališče pooblaščenca ali tolmača		-----
	uradne osebe, pred katero je zakon sklenjen		Čelarič Lejze
matičarja		Potočnik Januz	
Izjava zakoncev o njihovih rodbinskih imenih in druge izjave		Žena prevzame rodbinsko ime po možu.	

St. 224/46

Potrjujem, da ta izpisek od besede do besede soglasi s vpisom v poročni matični knjigi.

K r š k o

dne 23. december 194

Potočnik Januz
matičar

Poznejši vpisi (zaznambe) na zadnji strani.

Obr. 11,19 Državna založba Slovenije — 15 — T — 1 — 768 — 46

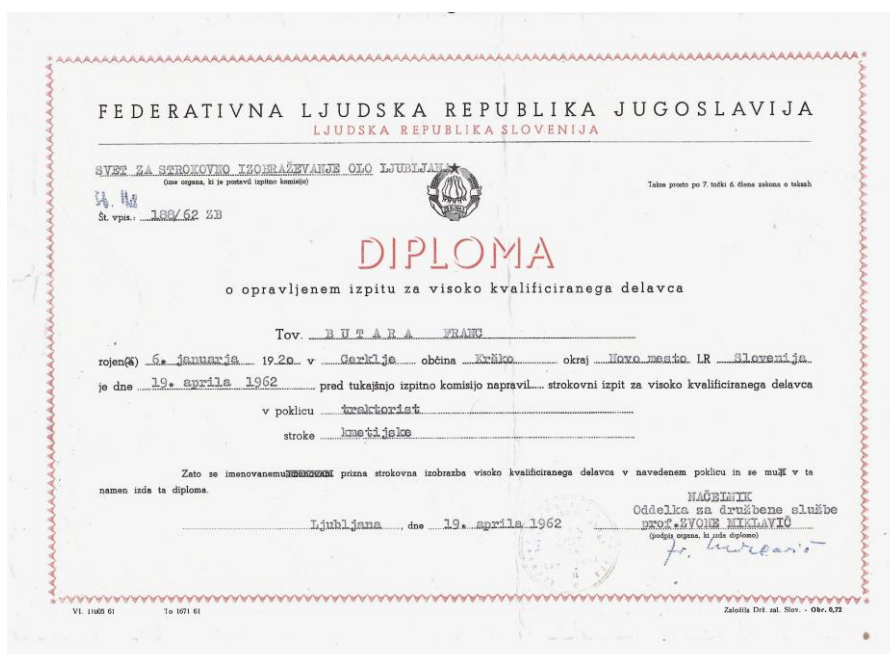
Listina. Krško, 1946.

(Osebni arhiv J. Stajić)

Franc Butara je bil občinski odbornik ter dejaven v organizaciji zveze borcev, v Pevskem zboru bratov Milavcev in v Amaterski gledališki skupini bratov Milavcev. Leta 1955 je bil soustanovitelj Nogometnega kluba Brežice, bil pa je tudi član kegljaške ekipe Kmetijske zadruge Brežice oz. Agrarie Brežice. Prejel je odlikovanji Predsednika Socialistične federativne republike Jugoslavije medaljo za hrabrost (1965) in red zaslug za narod.

V Nušičevi gospodi ministarki. Franc Butara je drugi z leve v drugi vrsti.
(Osebni arhiv J. Stajič)

Listina. Ljubljana, 1962.
(Osebni arhiv J. Stajič)

Medalja za hrabrost Franca Butare. Beograd, 1965.
Foto: Tomaž Teropšič, 2024. (Osebni arhiv J. Stajić)

Jugoslovanski red zaslug za narod Franca Butare.
Foto: Tomaž Teropšič, 2024. (Osebni arhiv J. Stajić)

Ob obisku nekdanjega nemškega koncentracijskega taborišča leta 1967.

Franc Butara je drugi z leve. (Osebni arhiv J. Stajić)

Viri in literatura:

- Iztok Kapušin, 100 let nogometa v Brežicah 1919-2019. Samozaložba. Brežice, 2020, str. 82.
- Seznam borcev Gorjanskega bataljona. (Osebni arhiv Jožice Stajić).
- Taborišče Leitmeritz. (Osebni arhiv Jožice Stajić).
- Arhivsko in fotografsko gradivo. (Osebni arhiv Jožice Stajić).

Pripravil: Dr. Tomaž Teropšič, vojni in vojaški zgodovinar